

OKTOBER-GLOBALISERING-LOESJE-BESTAANSVERDRIET-BEWEGING-TWEEDEHANDSWINKEL-WATERVALSYSTEEM-HOOGTIJDVOOREENBETERWOONBELEIDACTIEVEWELVAARTSSTAAT-OPRECHT-EMPOWERMENT-ONLEEFBAAR-ZWARTEKOFFIE-WONINGHUUR-GASTVRIJHEID-SCHULD-ARROGANTIE-HUISBEZOEK-BESCHAAMD-OGEN-OREN-VUURVLIEGJE-STILTE-MINIMUMLOON-BEWONDERING-DAPPER-VLUCHTELING-BEGRENZING-LEVENSMINIMUM-EENSTILLEVEN-KRUIMELSOPDEVLOER-EMOTIES-EERSTEHANDSWINKEL-DOELGROEP-METHOEVEELLETTERSCHRIJFJEARM-GEENSUCCESSTORY-OVERLEVEN-PIJN- WRAKHOUT-VOORUITGANG-AFSCHEID-ONMACHT-VERBITTERING-VERTWIJFELING-THUIS- GEENZINOMTEPRATEN-EIGENWAARDE-STRAKKEHUIZEN-SPLINTERSBINNENIN-ZOVEELTRANEN-UITGESTOTEN-ISOLEMENT-INDICATOREN-ZELFBEELD-VIEZEROB-KLOOF-ROSE

FRED-DATWILIEDERE
OUDERTOCHVOORZIJNKIND-
RUWEBOLSTER-BLANKEPIT-
AANDACHT- EENMENS-
VANWEINIGWOORDEN-
SCHELEJEF-EENTWEEDE-
ADEM-VERLATEN-
ZWARTEMARIE-BIJONS-
HEBJEGEENLIDKAART-
NODIG-DOEWELENZIE-
NIETOM-SOCIAAL-
OVERBODIGEN-VUILE-
MONG-VERDRIET-
ONTGOOCHELING-
HOTELJACUZZI-
VOEDSELPAKETTEN-
KNIPPENENPLAKKEN-
HOUDEN-VAN-NODEN-
VERWACHTINGEN-
VERSCHILLEN-
D-ONTMOETING-
MACHTELOOS-
FIER-MEEREN-
MEE-RENMEER-
EVENVEELMENS-
MINDEREN-
RIJKER-ONRECHT-
MENTALITEIT-
DANSEN-
VOOROORDELEN-
GROEIEN-ZUUR-
MECHANISMEN-
ADOPTIE-LOYALITEIT-
SCHULD-ARROGANTIE-
CHARMANT-LIEF-
LOOSHEID-EERLIJKHEID-
VRIENDSCHAP-
STERK-FORMULIEREN-
GRIJZEMUIS-
HUISBEZOEK-
VRIEND-VANMIJ-
VREEMDELING-
VERHUIZEN-
PERSPECTIEF-
INZET-BESCHAAMD-
LOGGEOLIFANT-
ONTMOETING-
KLAARSTAAN-
HELPHET-
TEKORTSCHIETEN-
KOKEN-
LEEFWERELD-
INSLUITING-
KREDIET-
INKOMENSONGELIJKHEID-
SOCIALEDIFFERENTIATIE-
STILZWIJGEN-
FEEST-
OPSTAP-
PAPPERASSEN-
FORMULIEREN-
GENOEGGENOEGGENOEG-
OKTOBER-
GLOBALISERING-
LOESJE-
BESTAANSVERDRIET-
BEWEGING-
TWEEDEHANDSWINKEL-
WATERVALSYSTEEM-
HOOGTIJDVOOREENBETERWOON-
BELEIDACTIEVEWELVAARTSSTAAT-
OPRECHT-
EMPOWERMENT-
ONLEEFBAAR-
ZWARTEKOFFIE-
WONINGHUUR-
GASTVRIJHEID-
SCHULD-
ARROGANTIE-
HUISBEZOEK-
BESCHAAMD-
OGEN-
OREN-
VUURVLIEGJE-
STILTE-
MINIMUMLOON-
BEWONDERING-
DAPPER-
VLUCHTELING-
BEGRENZING-
LEVENSMINIMUM-
EENSTILLEVEN-
KRUIMELSOPDEVLOER-
EMOTIES-
EERSTEHANDSWINKEL-
DOELGROEP-
METHOEVEELLETTERSCHRIJFJEARM-
GEENSUCCESSTORY-
OVERLEVEN-
PIJN-
WRAKHOUT-
VOORUITGANG-
AFSCHEID-
ONMACHT-
VERBITTERING-
VERTWIJFELING-
THUIS-
GEENZINOMTEPRATEN-
EIGENWAARDE-
STRAKKEHUIZEN-
SPLINTERSBINNENIN-
ZOVEELTRANEN-
UITGESTOTEN-
ISOLEMENT-
INDICATOREN-
ZELFBEELD-
VIEZEROB-
KLOOF-
ROSE

Armoede

dit is geen verbeelding

STER-BLAN-
VERLATEN-
ALOVERBODIGEN-
KNIPPEN-
MACHTELOOS-
ONTMOETING-
VOOROPTIE-
LOYALITEIT-
VERMULIEREN-
INZET-BE-
EN-KOKEN-

LEEFWERELD-
INSLUITING-
KREDIET-
INKOMENSONGELIJKHEID-
SOCIALEDIFFERENTIATIE-
STILZWIJGEN-
FEEST-
OPSTAP-
PAPPERASSEN-
FORMULIEREN-
GENOEGGENOEGGENOEG-
OKTOBER-
GLOBALISERING-
LOESJE-
BESTAANSVERDRIET-
BEWEGING-
TWEEDEHANDSWINKEL-
WATERVALSYSTEEM-
HOOGTIJDVOOREENBETERWOON-
BELEIDACTIEVEWELVAARTSSTAAT-
OPRECHT-
EMPOWERMENT-
ONLEEFBAAR-
ZWARTEKOFFIE-
WONINGHUUR-
GASTVRIJHEID-
SCHULD-
ARROGANTIE-
HUISBEZOEK-
BESCHAAMD-
OGEN-
OREN-
VUURVLIEGJE-
STILTE-
MINIMUMLOON-
BEWONDERING-
DAPPER-
VLUCHTELING-
BEGRENZING-
LEVENSMINIMUM-
EENSTILLEVEN-
KRUIMELSOPDEVLOER-
EMOTIES-
EERSTEHANDSWINKEL-
DOELGROEP-
METHOEVEELLETTERSCHRIJFJEARM-
GEENSUCCESSTORY-
OVERLEVEN-
PIJN-
WRAKHOUT-
VOORUITGANG-
AFSCHEID-
ONMACHT-
VERBITTERING-
VERTWIJFELING-
THUIS-
GEENZINOMTEPRATEN-
EIGENWAARDE-
STRAKKEHUIZEN-
SPLINTERSBINNENIN-
ZOVEELTRANEN-
UITGESTOTEN-
ISOLEMENT-
INDICATOREN-
ZELFBEELD-
VIEZEROB-
KLOOF-
ROSE

Welzijnschakels
ARMOEDE
UITSLUITEN

Armoede

DIT IS GEEN VERBEELDING

Armoede stijgt en dat vinden we onaanvaardbaar. Welzijnszorg kaart dat aan in haar campagne (bijlage 1) en vraagt het beleid om keuzes te maken.

Welzijnsschakels wil deze boodschap mee uitdragen en zo het draagvlak voor verandering vergroten.

Wil je met je groep het onrecht van **armoede aankaarten**?

In deze bundel vind je verschillende mogelijkheden. Met deze activiteiten kan je gelijk je stem laten horen in de gemeente en je eigen groep bekendmaken bij een groter publiek.

Elk model wordt uitvoerig uitgelegd in de bundel. Lees en kies op maat van jouw groep.

1. Armoede in kaart

Stuur een vragenlijst naar het OCMW, de sociale huisvestingsmaatschappij of andere instanties en breng armoede in je gemeente in kaart.

2. Armoede

Dit is geen verbeelding

Bouw een bestaande tentoonstelling op over armoede of werk er zelf één uit met je groep.

3. Campagne-klassiekers

Over affiches uithangen, handtekeningen verzamelen of marktmomenten opzetten.

Steun aan de campagne van Welzijnszorg, is een reële steun aan mensen in armoede met wie we als vrijwilligers van Welzijnsschakels dagelijks op weg gaan. Alvast bedankt!

MEI 2006

Armoede in kaart

Met dit werkmodel willen we armoede in de eigen gemeente aankaarten.

We sturen een korte vragenlijst naar het OCMW of een sociale huisvestingsmaatschappij. In de begeleidende brief stellen we onszelf voor en peilen we naar mogelijkheden om samen te werken.

Mogelijke vragen

- Je kan zelf vragen formuleren of vragen kiezen uit deze lijst.
- Maak de lijst niet te lang: 30 minuten invultijd lijkt ons een maximum.

Armoede stijgt

- In haar jaarlijkse campagne stelt Welzijnszorg dat armoede stijgt. Herkent u de stijgende problematiek in uw dagelijks werk?
- Hoeveel mensen in onze gemeente leven van een leefloon? Gaat het over meer mensen dan 3 jaar geleden? Kan u het verschil in percenten uitdrukken?
- Stijgt het aantal vragen om aanvullende financiële hulp? Hoeveel vragen ontvangt het OCMW nu en hoeveel 3 jaar geleden?
- Hoeveel mensen zijn op dit ogenblik in schuldbemiddeling?
- Hoeveel mensen doen op dit ogenblik een beroep op budgetbeheer?

Armoede is uitsluiting

- Welke bevolkingsgroepen komen vooral aankloppen bij u (ouderen, jongeren, éénooudergezinnen, migranten, vluchtelingen, generatie-armen, ...)? Ziet u daar verschuivingen in optreden?
- Door welke kosten komen mensen vooral in de problemen?
- Organiseert het OCMW zelf vormen van groepswerking voor mensen met een laag inkomen?
- Hoeveel mensen doen een beroep op ondersteuning voor sociale, culturele en sportieve participatie? Hoe werkt u met deze middelen? Wat is jullie visie daarop? Bereiken jullie voldoende mensen met deze middelen? Kan de Welzijnsschakel een partner zijn om dit bereik te verhogen?

Armoedebeleid vraagt keuzes

- U heeft vaak contacten en gesprekken met mensen die een beroep doen op jullie diensten. Welke problemen moet onze gemeente prioritair aanpakken volgens u?
- Ondervindt u in de gemeente een tekort aan (sociale of betaalbare) woningen? Hoeveel betaalbare woningen zijn er volgens u nog nodig?
- Hoeveel mensen in onze gemeente zijn werkloos? Hoeveel van deze mensen zijn langdurig werkloos?
- Is er een (inter)gemeentelijke samenwerking met een sociaal verhuurkantoor?

PS

- We vragen naar de cijfers op dit ogenblik. Als die niet beschikbaar zijn, kunt u ons de recentste cijfers geven en vermelden van wanneer die dateren?
- Heeft u een jaarverslag, dan zouden we dat graag ontvangen.

Voorbeeld begeleidende brief

- Pas de brief aan. Je kan de brief ook gebruiken voor andere diensten zoals de huisvestingsmaatschappijen.
- Vergeet je bijlages niet.
- De antwoorden kan je achteraf verwerken in een tentoonstelling (zie pagina 9), een quiz rond armoede (Hoeveel mensen in onze gemeenten doen een beroep op het leefloon?) of als aandachtstrekker op een marktactie (Wist u dat in onze gemeente ...).
- Vermeld waarvoor je de antwoorden wilt gebruiken. Dat werkt motiverend voor de invuller.

X, datum

Beste,

We zijn een groep mensen die zich verenigen in een Welzijnsschakel. We willen met onze activiteiten bijdragen aan de strijd tegen armoede. In bijlage vindt u een folder over onze werking.

Welzijnszorg voert dit jaar opnieuw campagne 'SAMEN ARMOEDE UITSLUITEN'. Als Welzijnsschakel willen we mee campagne voeren in onze gemeente.

Het OCMW is een belangrijke instantie in de strijd tegen armoede. Daarom willen we u vragen om onze vragenlijst kort te beantwoorden. Met de antwoorden willen we armoede in onze gemeente aankaarten bij een breder publiek. (eventueel een concreet initiatief vermelden: een campagne-avond, een armoedequiz, een marktmoment, verzamelen van handtekeningen,...). Armoede uitsluiten vraagt eerst en vooral dat meer mensen bewust worden van het armoedeprobleem, en samen staan we daarvoor sterker.

Uiteraard willen we ook graag in gesprek gaan met uw dienst over deze vragen.

We danken u alvast voor uw bijdrage die we graag tegen (datum) ontvangen.

Vriendelijke groeten,

*Welzijnsschakel X
naam en adres vermelden*

Armoede Dit is geen verbeelding

Met dit werkmodel willen we armoede in onze gemeente creatief voorstellen. Je kan een kant-en-klaar aanbod overnemen of zelf een 'tentoonstelling' uitwerken met je groep.

Met dit model

kaart je armoede en –bestrijding aan voor een breder publiek

maak je de werking ruimer bekend

kan je partners zoeken om mee samen te werken

STAP 1

CREATIEVE TENTOONSTELLING

A. Kant en klaar aanbod

De tentoonstelling wordt opgebouwd rond negen uitspraken. Bij elke uitspraak plaatsen we een aantal (symbolische) voorwerpen die de uitspraak illustreren. De uitspraak en de voorwerpen zet je op een sokkel, een tafel of een barkruk die je met doeken bekleedt. Hieronder vind je enkele voorbeelden.

In België leven meer dan anderhalf miljoen mensen onder de armoedegrens.
*duplo of playmobielmannetjes
(8 gewone, 2 kleintjes)*

Vier tot zes procent van de Belgen met een baan leven onder de armoedegrens.
overall/werkhelm/dweil

Eind 2004 waren 2.251 Vlaamse gezinnen afgesloten van elektriciteit.
kleine elektrische toestellen, kaarsen

Arm maakt ziek. Ziek maakt arm.
Mensen in armoede leven gemiddeld 10 jaar minder lang.
veel medicijnen

Steeds meer mensen zoeken hun toevlucht tot de voedselbanken: in 2004 ging het om 104.000 armen.
Blik - voedsel: bloem, pasta

1 op 8 jongeren verlaat de school zonder diploma.
iets over school: boeken, pennenzak

In Vlaanderen hebben 160.000 huurwoningen geen badkamer of douche, wc met waterspoeling of stromend water binnen de woning.
bakstenen/pannen

9 op 10 arme gezinnen kunnen zich geen wasmachine of diepvries veroorloven.
reclamefolders, het idee van consumptie uitbeelden

In Vlaanderen blijven 4 op 10 werklozen meer dan 1 jaar zonder werk.
stempel en -doos / vacatures uit weekendkrant

Op het einde van de tentoonstelling kan je een kopie met achtergrondinformatie meegeven (zie bijlage 2).

B. Zelf een tentoonstelling uitwerken

Je kan met je groep zelf de tentoonstelling samenstellen.

Je gebruikt daarvoor

- de cijfers of uitspraken die je opgevraagd hebt met armoede in kaart (zie pagina 5),
- uitspraken uit de beleving van de mensen waar je mee samenwerkt in de groep.

Organiseer een groepsmoment met een aantal mensen of gebruik een bestaande activiteit (bijvoorbeeld een ontmoetingsmoment).

Op deze activiteit willen we komen tot maximaal 10 korte uitspraken en deze uitspraken in beeld brengen met symbolische materialen.

Je kan op twee manieren werken:

Vertrekken vanuit materialen

- Je zet een bak met materialen centraal (bijlage 3: suggesties).
- Je vraagt aan de mensen om een aantal materialen te kiezen waarin ze hun ervaring van armoede weerspiegeld zien.
- Na het kiezen kan iedereen een stuk verhaal brengen (waarom heb je dat gekozen?).
- Zo ontstaan de uitspraken, die je dan goed probeert te formuleren.

Vertrekken vanuit uitspraken

- Je start met een kort gesprek in de groep over hoe mensen hun armoedesituatie beleven. Om dit gesprek op gang te brengen kan je vertrekken vanuit een reeks krantenartikels (bijlage 4), foto's (bijlage 5) of getuigenissen (bijlage 6).
- Je probeert een aantal gebieden af te bakenen waarover je een uitspraak wilt formuleren op basis van wat in de groep

het meeste leeft bijvoorbeeld schulden, eenzaamheid.

- Nadien werk je aan de formulering van de uitspraak. Hou het kort: beschouw het als een onderschrift bij een beeld.
- Nadien zoek je samen hoe je die uitspraak op een eenvoudige manier kan voorstellen.

Via de gemeentelijke cultuurraad kan je proberen om lokale kunstenaars aan te spreken om je te helpen bij het uitwerken van de tentoonstelling.

STAP 2

DE WELZIJNSSCHAKEL VOORSTELLEN

Stel de werking van je Welzijnsschakel voor op een creatieve manier:

- een kapstok waaraan je de activiteiten van de werking ophangt,
- een fotoboek,
- ...

Leg er folders van jullie groep of gebruik de gratis voorstellingsfolders van Welzijnsschakels (bestellen op de regionale dienst).

Voorzie een lijst waarop mensen hun naam en adres kunnen schrijven om op de hoogte te blijven van de activiteiten van jullie groep.

Maak een lijst voor mensen die vrijwilliger willen worden in de groep.

STAP 3

PARTNERS IN VERBEELDING

De verschillende uitspraken brengen je op het spoor van mogelijke partners in de gemeente zoals een woonwinkel, een wijkgezondheidscentrum of Kind en Gezin. Neem contact met hen op en vraag hen om mee te werken aan

de tentoonstelling: "Hoe formuleert hun werking een antwoord op jullie uitspraken?"

Vraag elke partner om hun werking met een (symbolisch) voorwerp in beeld te brengen en om voorstellingsfolders te voorzien die de mensen kunnen meenemen.

STAP 4

EEN LOCATIE ZOEKEN

Zoek een goede locatie voor de tentoonstelling. Misschien bied je eigen Welzijnsschakel mogelijkheden, maar een 'publieke' ruimte heeft ook voordelen. Op die manier probeer je opnieuw tot samenwerking te komen: samen armoede uitsluiten!

Enkele mogelijkheden:

- de onthaalruimte van een OCMW of een CAW
- de onthaalruimte van een cultureel centrum
- een bibliotheek

STAP 5

BEKENDMAKING VAN DE TENTOONSTELLING

Je wil met de tentoonstelling zoveel mogelijk mensen bereiken en maakt het initiatief bekend via verschillende kanalen:

- het gemeentelijk informatieblad of website
- plaatselijke pers, Kerk en Leven, advertentiebladen
- scholen
- een affiche die je bezorgt aan alle lokale verenigingen, organisaties of instellingen met de vraag om die op een

- zichtbare manier uit te hangen
- huis aan huis folders

Welzijnsschakels heeft gratis affiches met witruimte die je kan gebruiken om de tentoonstelling aan te kondigen. Bestel ze op het regionaal secretariaat.

Op de website vind je een invulfolder die je kan gebruiken.

STAP 6

OPENING VAN DE TENTOONSTELLING

Organiseer een officieel openingsmoment waarop je uitgebreid mensen en organisaties uitnodigt: laat jullie werking zien!

Zo'n avond start je met een kort en krachtig programma:

- welkom
- korte campagneboodschap: armoede stijgt, onze verontwaardiging ook, het beleid moet keuzes maken
- het verhaal van de tentoonstelling: hoe mensen eraan gewerkt hebben
- een wederwoord van een gemeentelijk boegbeeld: erkent het beleid de problemen, wat gaan zij eraan doen?
- een oproep om de campagne van Welzijnszorg te steunen: handtekeningen inzamelen, financiële steun, ...
- een receptie

Laat de tentoonstelling enkele maanden lopen. Nodig je partners, scholen en organisaties uit om de tentoonstelling te bezoeken. Is er een vrijwilliger die gids wil spelen?

Voor de kosten van het drukwerk en de huur van de zaal kan je een beroep doen op het werkingsfonds van Welzijnsschakels.

Campagne- klassiekers

Maak de campagne zichtbaar

Welzijnszorg zal ook dit jaar opnieuw affiches ter beschikking stellen. We vragen je deze affiches zo veel mogelijk te verspreiden in je buurt. Vraag mensen, winkeliers, scholen, organisaties enz. om de affiche zichtbaar uit te hangen, en op die manier de campagne te steunen.

Doe mee aan de politieke actie in je provincie/regio

Iedere campagne weer, organiseert Welzijnszorg in iedere provincie één of meer politieke acties: het zijn publieke acties waarmee zij vooral de lokale media willen aanspreken. Als Welzijnsschakel-vrijwilliger nodigen we je uit om aan de actie deel te nemen.

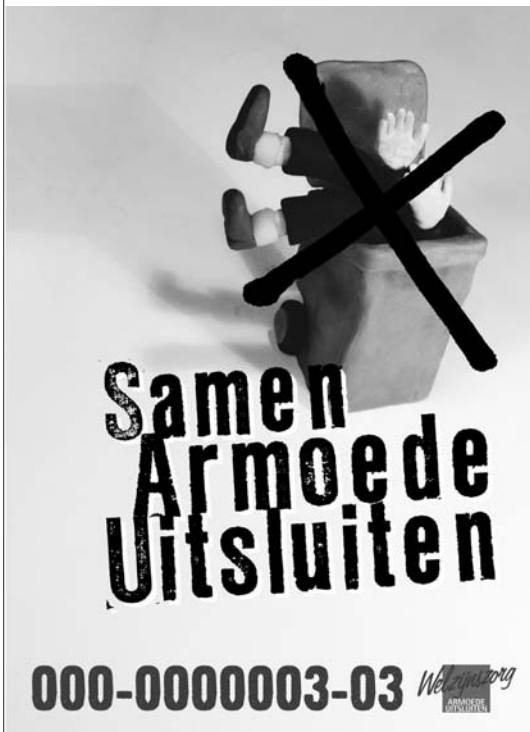
Steun de campagne, onderschrijf de campagne-eisen

Een warme oproep om ook de komende campagne handtekeningen te verzamelen die de campagne-eisen kracht bijzetten. Dit jaar wordt het actiemodel waarop we de handtekeningen verzamelen gratis aangeboden aan iedereen die wil meedoen.

Organiseer een campagne-avond in je gemeente of stad

Je kan ook zelf een campagneavond in je gemeente of buurt/parochie organiseren. Het is een kans om als Welzijnsschakel naar buiten te komen.

Campagne 2006

Ondanks alle inzet

stijgt armoede in onze samenleving

De kloof tussen arm en rijk neemt toe. De rijken werden de laatste jaren rijker, de armen armer. Ondanks ons sociale zekerheidssysteem en een uitstekend sociaal vangnet leven er in ons land meer dan 1,5 miljoen mensen met een armoederisico.

Het aantal mensen dat een beroep moet doen op voedselpakketten en noodopvang neemt elk jaar toe.

Welzijnszorg is verontwaardigd over deze evolutie. Maar we leggen er ons niet bij neer. We willen dat armoede grondig wordt aangepakt. Als we er samen werk van maken, moet het lukken om de kloof te dichten.

Armoede is uitsluiting

Armoede is meer dan een gebrek aan geld. Gezinnen in armoede ervaren dagelijks op verschillende manieren dat ze er niet bij horen. Op eigen kracht uit de armoede geraken, is een moeilijke opdracht. Mensen samenbrengen is een eerste stap. Zo ervaren ze soms voor de eerste keer wat het is om erbij te horen. In Welzijnsschakels en projecten worden ook verdere stappen gezet tegen sociale uitsluiting: samen gepast werk zoeken, vorming op maat aanbieden, voor onderdak zorgen en begeleiding organiseren. Mensen met en zonder armoede-ervaring peilen naar de oorzaken van de armoede en zetten concrete stappen. Dit werk, dikwijls door vrijwilligers gedragen, verdient meer aandacht. Hun aanpak kan ons veel leren over oorzaken van armoede en over uitsluitingsmechanismen.

Armoedebeleid vraagt keuzes

Politici hebben al heel wat plannen voorgesteld om armoede aan te pakken. Maar te vaak blijft het bij intenties of een opsomming van oplossingen zonder prioriteiten. Bovendien voorziet men niet voldoende geld voor een grondige aanpak. Wij vragen dat het beleid keuzes maakt en prioriteiten stelt. Omdat wij blijven dromen van een samenleving zonder armoede en sociale uitsluiting.

Een campagne om naar uit te kijken...

Alvast welkom op de regionale startmomenten in oktober!

Armoede in België

Meer dan anderhalf miljoen mensen in dit land leven onder de armoedegrens. Dat is 15 procent van de Belgische bevolking. De armoedegrens is vastgelegd op een maandelijks inkomen van 772 euro voor een alleenstaande. Wie moet leven van een leefloon is dus vrijwel zeker arm, concludeert het onderzoeksteam van professor Jan Vranken van de universiteit van Antwerpen (UA).

Werk

Het hebben van een job beschermt niet automatisch tegen armoede. Onder de werkenden bevinden zich 4 tot 6 procent armen. Dat is toe te schrijven aan de lage inkomens in sommige banen, huishoudens met één kostwinner en verschillende afhankelijke gezinsleden, terugkerende werkloosheid of het niet vinden van een voltijdse baan.

Toch blijft werk hebben meer bescherming bieden. Alleen gaat het met de tewerkstelling niet de goede kant uit. Vorig jaar groeide het leger Belgische werklozen aan tot meer dan 620.000. Onrustwekkend is vooral de toename van het aantal werklozen die langer dan één jaar werkloos zijn. In Vlaanderen gaat het om vier op tien werklozen.

Grote aankopen

Negen op de tien arme gezinnen kunnen zich geen grote aankopen veroorloven. Duurzame goederen zoals een wasmachine kunnen moeilijk of niet meer worden vervangen.

Het leefloon is te laag, zegt het UA-onderzoeksteam. Daarom is voor veel mensen aan de onderkant van de samenleving aanvullende hulpverlening een noodzaak geworden. Zo zoeken steeds meer mensen hun toevlucht tot voedselbanken. In 2004 ging het om 104.000 armen.

Wonen

Voor mensen in armoede blijft wonen een groot probleem. Met een laag inkomen kan men moeilijk een eigen woning kopen. Dan rest nog de huurmarkt met een veel te klein aanbod aan sociale woningen en gemiddelde wachttijden van meer dan twee jaar.

Arme gezinnen zijn vaker aangewezen op huizen van ondermaatse kwaliteit. Dat heeft een negatieve invloed op onder meer de energiefactuur, de gezondheid, sociale netwerken en de onderwijsprestaties van kinderen. In Vlaanderen hebben 160.000 huurwoningen geen badkamer of douche, wc met waterspoe-ling of stromend water binnen de woning.

Energie

De liberalisering van de energiemarkt heeft vele arme huishoudens geen goed gedaan. In huizen van slechte kwaliteit kan moeilijk worden bespaard op energiekosten. Daardoor schieten die de hoogte in en blijken ze voor veel gezinnen een te zware last. Eind 2004 hadden 2.251 Vlaamse gezinnen geen toegang meer tot elektriciteitsvoorzieningen.

Gezondheid

Wie lager staat op de sociale ladder, heeft meer kans op ziekte en leeft korter. Ze krijgen ook minder toegang tot de gezondheidszorg dan wie hoger op de maatschappelijke ladder staat. Schrijnend is dat er nog altijd grote sociaal-economische verschillen bestaan in de gezondheid van baby's en kinderen.

Onderwijs

Voordat kinderen in de schoolbanken schuiven, lopen ze al een achterstand op. Kinderen uit kansarme gezinnen vertonen op éénjarige leeftijd vaak al een ontwikkelingsachterstand. Nergens is de kenniskloof tussen sterke en zwakke leerlingen groter dan bij ons. Dit samen met de doorwijzing naar het buitengewoon onderwijs, het feit dat kinderen zonder diploma de school verlaten (1 op 8) en de ongelijke doorstroom naar het hoger onderwijs hangen samen met de sociale achtergrond van de ouders, zo stellen de wetenschappers vast.

Suggesties Materialen

- overal, werkhelm, -schoenen
- dweil, poetsgerief
- reclamefolders en tijdschriften
- voedsel(pakket): bloem, pasta, blik, ...
- bakstenen, pannen, hout, isolatiemateriaal
- kleine elektrische toestellen: lamp, strijkijzer, koffiezet, ...
- deurbel
- lege medicijndoosjes
- pennenzakken, boekentassen
- lege omslagen van officiële papieren
- catalogoog postorderbedrijf
- knuffels
- bril
- ...

Krantenartikels

Deze krantenartikels zijn gebaseerd op 'echte' krantenartikels, maar waar nodig samengevat of eenvoudiger geschreven.

Zij komen uit de brochure 'Niets is wat het lijkt' van Cera.

Naar de voedselbank voor eten

Vorig jaar haalden 104.000 mensen eten bij de 'Voedselbank'. Ze haalden er 9.000 ton pakken met eten. De Voedselbank geeft die gratis aan armere mensen.

Nog nooit haalden zoveel mensen er voedsel. Dat deden 10 jaar geleden nog maar 70.000 mensen. "De armoede groeit in ons land", zegt Wilfried De Mesmaeker. Hij is de baas van de Voedselbank. "een huis huren kost steeds meer. En de mensen hebben steeds meer spullen nodig. Vroeger was een computer niet nodig. Kinderen hebben die nu al nodig voor school. Er blijft minder geld voor eten over."

De Voedselbank krijgt het eten van bedrijven en supermarkten. Er is niets mis met het eten. Het is overschot. Of het heeft een foute verpakking. Daarom kan het niet in de rekken van de winkels.

Bron: Wablieft – 2005

Arme kleuters leren trager

Elk jaar gaan ongeveer 200.000 kleuters in Vlaanderen voor de allereerste keer naar school. Maar heel wat kinderen hebben van bij het begin achterstand met leren. Kinderen van ouders die heel weinig verdienen, of van wie de ouders geen of een laag diploma hebben, doen het minder goed op school. Ze moeten ook vaker een jaar overzitten in de lagere school. Hun ouders kunnen hen minder goed helpen bij hun huiswerk, ze worden vaker gepest, ze hebben minder speelgoed, geen computer ...

Achteraf studeren ze ook veel minder vaak verder. Bovendien kost het steeds meer om kinderen naar school te laten gaan. Een kind in het lager onderwijs kost elk jaar minstens tussen de 350 en de 500 euro aan de ouders.

*Bron: Het Laatste Nieuws
(samengevat en herschreven)*

Hoe word je arm?

Er zijn mensen die al 'van vader op zoon' of van 'moeder of dochter' arm zijn. Kinderen die zelf zijn opgegroeid in een arm gezin, hebben meer kans om later zelf arm te worden.

Maar ze zijn ook veel 'nieuwe' armen. Er zijn gezinnen die arm worden omdat bijvoorbeeld de vader of moeder zijn of haar werk verliest of sterft. Moeders die na een echtscheiding alleen blijven met hun kinderen hebben ook meer kans om arm te worden.

Maar arm zijn is meer dan alleen geen geld hebben. Armoede begint meestal bij een gebrek aan onderwijs: mensen die niet lang naar school geweest zijn, zijn vaker arm. Bijvoorbeeld omdat ze veel moeilijker aan werk raken. Wie werkloos is, voelt zich dikwijls ook minder goed in zijn vel en heeft minder energie om te proberen vooruit te raken in zijn leven.

*Bron: "Goed gevoel", juni 2005
(herschreven en samengevat)*

Wanneer ben je arm?

De overheid zegt dat je 'arm' bent als je minder dan 60% verdient van het inkomen dat de meeste andere mensen verdienen (= het gemiddelde inkomen).

Bijvoorbeeld: een koppel met twee kinderen is arm als het minder dan ongeveer 20.000 euro per jaar verdient. Een alleenstaande is arm als hij minder dan ongeveer 9300 euro per jaar verdient.

*Bron: "Goed gevoel", juni 2005
(herschreven en samengevat)*

Marina: "Ik moet altijd nee zeggen"

Marina woont met haar zoon en dochter in een piepklein sociaal flatje. Door twee mislukte huwelijken heeft ze geen cent meer, en moet ze het stellen met een karig leefloon.

"Als de vaste kosten van mijn leefloon zijn afgetrokken, hou ik nog zo'n 400 euro over om een hele maand van te leven. Daar moeten ook de dokter en andere onverwachte kosten mee betaald worden. Op een bepaald moment moest ik het doen met 12,5 euro per dag.

Je kan je niet voorstellen wat het is om helemaal niets te kunnen. Een pretpark, op vakantie gaan, aan cultuur doen ... Overal wordt geld voor gevraagd. Op momenten dat ik helemaal zonder geld zit is het moeilijk voor de kinderen. Ze missen speelgelegenheid en beginnen te zeuren: "Mama, krijg ik dit, krijg ik dat?" Je moet voortdurend nee zeggen. Dat vind ik zo moeilijk. Als arme ben je niks waard. Mensen met geld vinden dat ze meer waard zijn. Maar ik heb gelukkig nog wel een dak boven mijn hoofd. En ook mijn kinderen maken mij gelukkig, zij zijn het kostbaarste wat ik heb.

*Bron: Het Laatste Nieuws, mei 2004
(kort samengevat en herschreven)*

“Mijn kinderen schaamden zich.”

Ann(*) is al haar hele leven arm. Ze is nu aangesloten bij een vereniging waar armen het woord nemen. Door te praten met lotgenoten over haar situatie voelt ze zich al heel wat beter. “Als je je afsluit van de mensen rondom je omdat je arm bent, word je immers nog armer.”

Ann heeft drie kinderen. Ze moet rondkomen met 525 euro per maand.

“Als moeder doe je alles om toch maar aan je kinderen te kunnen geven wat ze vragen. Je wil dat ze meekunnen op school, want kinderen kunnen wreed en gemeen zijn voor elkaar. Ze worden gepest omdat ze tweedehandskleren dragen of kleren uit de Wibra of de Zeeman. Dat doet pijn. Daarom spaarde ik letterlijk het brood uit mijn mond om hen kleren te kunnen kopen.

Als ik cola kocht in de Aldi, zeiden de kinderen: “Maar we hebben toch liever echte cola hoor mama”. Dan zei ik: “Geen probleem, volgende week heb je echte cola.” Dan zorgde ik dat ik de juiste fles had en goot daar het nepsul in over. Hetzelfde met ketchup. Ze proefden het verschil niet. Dat is plantrekkerij.

Als ik in de supermarkt liep met een kar vol witte producten, zeiden mijn kinderen toch: “Daar ga ik niet naast lopen hoor ma, ik zal wel buiten wachten”.

(*) naam gewijzigd.

Bron: *Het Laatste Nieuws*, mei 2004
(samengevat en herschreven)

**Dure huisvesting
zorgt voor armoede**

Huisvesting is voor de meeste gezinnen de belangrijkste maandelijkse uitgave.

Steeds meer mensen hebben een probleem om een betaalbare woning te huren of te kopen.

De helft van de huurders besteedt meer dan een vijfde van hun inkomen aan huur. Een op vijf huurders besteedt zelfs meer dan een derde van zijn inkomen daaraan. Vaak blijft er dan onvoldoende geld over voor alle andere kosten.

En als mensen dan toch een betaalbare woning vinden, dan is die vaak niet in orde. Heel wat woningen in Vlaanderen zijn van slechte kwaliteit: vochtig, slechte verwarming, geen of een slecht uitgeruste badkamer, ...

Mensen met een laag inkomen kunnen van de overheid een sociale woning huren of kopen aan een lage prijs. Maar er zijn veel te weinig sociale woningen. Meer dan 100.000 mensen staan op de wachtlijst voor een sociale woning.

Bron: *Het Volk*, december 2003
(samengevat en herschreven)

Getuigenissen

Wij verwarmen met gas. Ik ben zeer voorzichtig. Ik ben bang voor de rekening. In de winter zit ik dikwijls in de kou. Door zuinig te zijn, heb ik tot nu toe geen opleg moeten betalen. Heet is een oud huis, niet geïsoleerd, geen dubbel glas. Het is moeilijk om te verwarmen. Ik stook bij met een petroleumkacheltje omdat het goedkoper is. Ik zou liever de gas afzeggen en weer werken met buta-gas.

Ik zoek al drie maanden een huis. Ik heb alle bureaus gedaan, maar ze zegen dat er niets is als ze horen dat ik bij het OCMW ben voor budgetbegeleiding. Het feit dat ik werk heb, helpt niets. Elke keer voel ik me zo vernederd. Ik ben zo vaak afgewezen en gefrustreerd dat ik bang geworden ben om nog te zoeken. Nu moet ik met een laag loon toch in een hoger prijsklasse gaan zoeken. Ik betaal nu 260 euro met een inkomen van ongeveer 960 euro.

Ik krijg heel veel van mijn kinderen. Voor elke gelegenheid proberen ze samen te leggen voor een nuttig cadeau. Voor mijn laatste moederkesdag hebben ze mijn nieuw kleed betaald voor het communiefeest van een van de kleinkinderen. Ik zou ook graag eens iets extra doen voor hen. Met nieuwjaar bijvoorbeeld hebben we hier met één van de kinderen gewoon samen een boterham gegeten. Ik weet wel, 't is de gezelligheid en het samenzijn dat telt, maar niettemin zou ik voor zo'n gelegenheden wel eens iets feestelijkers willen aanbieden.

We werden door de leerkrachten gestimuleerd om goed te leren en later minimum ons secundair (A3) diploma te halen, gezien we anders een grote kans hadden om een 'sukkelaar' te worden. Ik behaalde het diploma A3 in 1976.

Ik ging naar het leger en volgde er een korte cursus (B2) in de school van onderofficieren, dat kwam toen in het gewoon onderwijs overeen met het hoger secundair diploma (A2). Maar nu telt dat niet meer!!!

Ik werd onderofficier in het tijdelijk kader (6 jaar). In die periode volgde ik ook nog medische scholing: ambulancier-verpleger in het leger. Met dit attest kon ik later eventueel in een ziekenhuis gaan werken toen, maar eind jaren '80 kon dat ook niet meer! (onderwijshervormingen, begin- & eindnormen-eisen).

Vandaag ben ik volgens de papieren bij de RVA tot een laaggeschoold persoon hervormd – gedegradeerd, ondanks mijn secundair diploma (A3)!

Veelal viel ik uit de boot bij sollicitaties, ook al ligt het in dezelfde branche van mijn beroepskennis en bekwaamheid, of sluit er zelfs op aan. Enkel maar omdat ik DAT diploma (papier) niet heb dat nu geëist wordt.

Ik vind het ook vernederend wanneer we eten moeten krijgen dat over datum is. We moeten content zijn met wat anderen mensen niet meer willen. Men zegt dat die producten nog goed zijn, maar wij weten niet wat nog goed is om te eten en wat niet. Het kan toch niet goed zijn om producten te eten die al een hele tijd over datum zijn? Een ander nadeel dat we ondervinden is dat we er geen maaltijd mee kunnen koken. Het is dikwijls bloem en spaghetti, en de hoeveelheden zijn niet aangepast aan je gezin.

Ik ben langdurig werkloos en heb maar een klein inkomen. Nu brak onlangs het montuur van mijn bril. Zoiets kopen is veel te duur voor mij. Dat kan ik niet betalen. Ik heb voor 12 euro ergens een montuur kunnen krijgen. Daar ben ik blij mee. Maar nu passen de glazen van mijn oude bril daar niet in. Dus moet ik nieuwe kopen. Ik had er graag van plastic, want die breken niet. Maar plastic is duurder dan glas, dus neem ik toch de glazen maar.

Ik vind het belangrijk dat mijn kinderen leren om zelf initiatief te nemen. Ik heb een harde leerschool gehad na het overlijden van mijn eerste man. Vroeger bleef ik bij de pakken zitten als ik een probleem had. Nu probeer ik of om het zelf op te lossen of om iemand te vinden die mij kan helpen. Ik beseft nu dat problemen niet vanzelf weggaan maar dat je er zelf iets moet aan doen. Dat wil ik mijn kinderen ook meegeven: initiatief nemen, zelfstandig leren zijn, leren volhouden, zelfredzaam zijn.

Zolang je met schulden geconfronteerd wordt, kan je niet meer aan een nieuwe toekomst denken. Je hebt het al moeilijk om het aan iemand te vertellen want als je met schulden zit, laten ze je meestal direct vallen. Je sleurt iemand mee in de miserie. Hoe kan je je daarbij voelen?

Ik heb me kunnen optrekken aan onze groep, doordat die mensen me steeds aanmoedigden dat het wel opgelost zou geraken. Je voelt de steun, maar je weet dat het daar mee niet opgelost is.

Ik ben jarenlang huisbewaarder geweest voor de firma waar ik werkte. Maar het bedrijf sloot in '90 de deuren. Ik was toen vijftig. De RVA schreef me volledig af voor de arbeidsmarkt. We hebben ons dan ingeschreven op verschillende wachtlijsten van sociale huurmaatschappijen. Vier jaar moesten we wachten. In tussentijd huurden we een huisje op de privé-markt. We betaalden 7000 frank per maand aan huishuur. We hadden geen comfort: geen badkamer, geen warm water, niets. Maar iets anders dat we konden betalen, vonden we niet.

Omdat ik last kreeg met mijn hart en mijn bloeddruk, moet ik zoutloos en vetarm eten. Maar rosbief en magere kaas voor op mijn brood en al die dieetproducten zijn veel te duur voor mij. Dus heb ik geen keus en eet maar wat ik vroeger ook at.

Mijn dochttertje kreeg eens te horen dat ze niet mocht komen spelen bij een vriendinnetje om dat ze een rare mama had. Dat deed haar pijn, toen voelde ze zich uitgesloten. Over het algemeen hebben onze kinderen vriendjes zoals anderen en worden ze ongeveer evenveel op feestjes gevraagd als de andere kinderen, denk ik.

Deze getuigenissen werden opgetekend in verschillende Welzijnsschakels, vaak naar aanleiding van een campagne van Welzijnszorg vzw.